

Szivárvány

A DEBRECEN-NAGYERDEI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

2005/1

Jót kívánás

*A szomorú veszedelem teljes életedben
Meg ne rontson, háborítson
békességedben.*

*Amely öröm benned eredett,
El ne hagyjon soha tégedet.*

*Azt semmi bú, semmi bánat el ne űzhesse,
Semmi gondok fergetege meg ne
győzhesse.*

*Végre ha elmegy:
Ég lakosa légy.*

Csokonai Vitéz Mihály
református költő
200 éve halt meg

A közösség áldásai (3.)

A felekezeti középiskolások vallási háttere

A felekezeti középiskolások kulturális háttere első ránézésre valamivel előnyösebbnek tűnik más középiskolásokénál: több a magasan képzett s kevesebb a kifejezetten alacsony iskolázottságú szülő. Azonban ez a különbség csak a fővárosban erőteljes, a vidéki középiskolások között nem tapasztalható jelentős eltérés, így egyértelmű, hogy a felekezeti iskolák a tanulóikat nem az elitből toborozzák, hanem a családok belesimulnak az egyes térségek társadalmába.

Feltűnő, hogy a felekezeti középiskolások szüleinek körében kevesebb a vezető beosztású értelmiségi és a betanított vagy segédmunkás szülő. A felekezeti iskolások szülei magasabb iskolázottsági szintjük ellenére nem az ún. legjobb állásokat foglalják el, hanem inkább beosztottként dolgoznak. Ez arra vall, hogy a vallásosak korábban egyértelműen hátrányos helyzete még most is érezteti a hatását. A felekezeti iskolások szülei között nagyobb mértékben szerepelnek önállóak és vállalkozók, azonban ezek között sok a munkanélküliség elől menekülő, önerejükből megkapaszkodni akaró kényszervállalkozó.

Az összetársadalmi adatokkal ellentétben itt az egyházas szülők körében átlag fölötti mértékben találhatók diplomások, a vallástalanok körében pedig a képzetlenek. Érdeemes odafigyelni arra, hogy a kisközösségi tagok között az érettséginel alacsonyabb végzettségűek elenyésző arányban képviseltetik magukat, a megújuló vallásgyakorlati formákat tehát egyelőre a tanultabbak fedezték fel.

A felekezeti gimnazisták között kevesebb a nagyvárosi és jóval több a kis-

városi, falusi tanuló. Mivel az egyházi iskolák nagyobb arányban működtetnek kollégiumokat, ezzel hozzájárulnak a kisvárosi, falusi gyerekek esélyeinek javításához.

A felekezeti gimnáziumok tanulóinak családjában a hazai átlagnál jóval magasabb átlagos gyermekszám (2,4) tapasztalható, míg az e szülőkel nagyjából egykorú magyar népesség körében az egy nőre jutó leszármazottak átlagos aránya 1,9. A felekezeti középiskolások körében a vallásgyakorló családok majd fele, a felsőfokú végzettségű szülők majd 40 százaléka három vagy több gyermeket nevel.

Az iskolázottság, a foglalkozás, a lakóhely és a vallásosság közötti összefüggések alapján jellegzetes családtípusokat különíthettünk el a felekezeti középiskolások között. (Természetesen nem minden család ismerhet maradéktalanul magára, de az alábbiak statisztikai valószínűsége a legnagyobb.) A gyerekek mintegy negyede „hitvalló értelmiségi” környezetből származik, ahol minden generáció aktív tagja kisebb és nagyobb hívő közösségének. A tanulók ötöde nagyvárosi „világiás értelmiségi” közegeből származik, ahol az utóbbi évtizedekben az előrejutás érdekében félretették a családban amúgy sem túl erős vallásosságot, de a rendszerváltás óta bizonyos mértékben változtattak magatartásukon, s a gyerekeik számára hasznosnak találják a felekezeti iskolát. Minden ötödik diák „passzív kultúrvallásos”, vagyis vallásosságú, középfokú végzettségű szülők jobbára egyke gyermeke, akik nem ragaszkodnak saját felekezetük iskolájához, kedvező nevelő hatásuk miatt keresik

Beszámoló 2004-ről

(folytatás)

az egyházi intézményeket. Minden tizedik gyerek „vallásgyakorló alkalmazott vagy vállalkozó-polgár” milióból érkezett, ahol a középfokú végzettségű szülők nemcsak az egyházközösségük, hanem településük társadalmának is önkéntes, cselekvő tagjai. Náluk valamivel többen (12%) érkeznek „talajt vesztett paraszt-munkás” légkörből, ahol a szülők minden értelemben az elmúlt fél évszázad vesztesei, nemcsak iskolázatlanok, szegények és munkanélküliek, hanem bizonytalan vallásosságúak is. Még náluk is rosszabb helyzetűek a „proletarizálódott vallástalan” családok, akik a gyerekek megítélése szerint több okból is – szegénység, szülők alkoholizmusa, rossz viszonya miatt – kifejezetten hátrányos helyzetűek, és határozottan vallástalanok.

További részleteket itt nem említve nem hallgathatjuk el, hogy az aktív vallásgyakorló milióból kikerülő gyerekek töltenek a legkevesebb időt televízió előtt, legellenállóbbak a drogokkal szemben, a legambiciózusabbak a továbbtanulás terén és legelfogadóbbak más vallású és származású testvéreinkkel kapcsolatban is.

Pusztai Gabriella

(Gyülekezeti tagunk kutatásának eredményei könyv formában is megjelentek, Iskola és közösség címen. Bp, Gondolat Kiadó, 2004).

Még vársz

Még vársz Urunk, mivel nem engeded,

Hogy elvesszen egyetlen gyermeked,

Kiért FIAD fizetett drága árát.

Dicsérjen a XXI. század!

Füle Lajos

Gyülekezetünkben 2004 folyamán az 54 megkeresztelt közül nyolcan voltak felnőttek. A 46 konfirmált között pedig 17 felnőtt is csatlakozott gyülekezetünkhöz. Házasságkötésére 30 pár kérte Isten áldását. 127 temetésen hirdettetett Isten igéje vigasztalásul.

Az itt élő sok ezer, és a magát a népszámláláskor reformátusnak valló lakos közül mintegy 900 család (közel 3.000 lélek) vállalt részt a múlt évben egyházfenntartói járulékának befizetésével gyülekezetünk életéből.

Köszönjük mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk egyik 1%-át a „*Debrecen-Nagyerdei Református Egyházközségért és Ifjúságáért*” közhasznú alapítvány javára ajánlották fel, és így támogatták egyházközségünket, melynek összege egy millió forint volt.

Köszönjük azoknak, akik jövedelemadójuk másik 1%-át a *Magyarországi Református Egyház* javára ajánlották fel, így segítve országos egyházunk szolgálatát.

Gyülekezetünk a – a hitoktatói óradíjakat leszámítva – lényegileg csak tagjainak egyházfenntartói járulékából, perselypénzből és adományából végezte sokrétű szolgálatát.

Szeretettel köszöntjük a gyülekezetünkhöz közeledőket és új tagjainkat. Fáradozzunk együtt azon, hogy régi és újabb gyülekezeti tagjaink otthon érezzék magukat közösségünkben és együtt felbuzduljunk a közös szolgálatra.

Ez újesztendőben folytatnunk kell az evangélium hirdetését, és mindazt, ami áldásosnak bizonyult. Feladatunk megtartani mindenben a szeretetet és a lényegi dolgokban a testvéri egyetértést.

Püski Lajos

Világunk válsága és reménysége (1.)

Világunk válságának jelei

(A gyülekezeti hétvége első előadásának az előadó által szerkesztett, rövidített változata.)

Az emberiség és a természet viszonya válságossá vált. A természet törvényei szerint egy rendszer csak úgy tudja a rendezettségét, belső körfolyamatait fenntartani, ha környezetéből erőforrást, anyagot vehet fel. Ezeket elhasználva hőt, hulladékot bocsát ki, és ezzel a környezete rendetlenebbé válik. Az ember is csak úgy maradhat életben, ha táplálkozik. A földi élővilág egészét a napenergia éteti.

A gazdaság a természetből vesz fel erőforrást és nyersanyagot. A termékek gyártása és felhasználása során a nyersanyag végül is hulladékká, szemétté válik. Azaz a gazdasági körfolyamatok fenntartásának alapfeltétele a természet pusztítása. Ezzel már a természet alapvető körfolyamatait is sértjük, például a freon légkörbe juttatása elvékonyította az ózonpajzsot. A szén, földgáz, kőolaj elégetésével szén-dioxidot juttatunk a légkörbe, erősítve az üvegházhatást, és így bolygónk felszíni hőmérséklete megemelkedik. Ezzel változik a tengeri áramlatok természete is, például a Golf-áram leállása fenyeget.

A 20. század elejéig valamennyi táplálék végső soron a napfény megkötéséből származott. Akár a növényt, akár a növényt fogyasztó állatot ette meg az ember, a táperő forrása a napfény. A növényvilág a napfény megkötésével csak egy bizonyos korlátozott mennyiségű energiát vehet fel. Ez határt szab az élőlények számára, és a táplálékért állandó küzdelem folyik. Az ember úgy juthatott több táplálékhoz, ha felszántotta a réteket, felégette az erdőket,

hogy termőföldre juthasson. Az emberi élettér kiterjesztése miatt más élőknél egyre kevesebb élettér és táplálék jut. Ezért a fajok tömegesen halnak ki. Mára a bolygónk egészét tekintve a szárazföldi fénymegkötés által átalakított energia mintegy felét az ember hasznosítja, de ez sem elég ahhoz, hogy az emberiség igényeit fedezze. Az USA évente kétszer annyi olajból, gázból és szénből nyert energiát használ el, mint amennyit a teljes területén élő növényzet a napfényből évente megköt. 1953. óta kifogták a világ-tengerek halászható halainak a 90%-át.

1950-1985 között zajlott a „zöld forradalom”, a világ mezőgazdaságának iparosítása. Kevert fajú vetőmagokkal, új növényfajtákkal, rendszeres öntözéssel, gépesített talajműveléssel, műtrágyázással, vegyszeres növényvédelemmel a világ gabonatermelése kb. a három és félszeresére növekedett. A több ennivaló miatt 1962 és 2002 között a világ népessége megkétszereződött. A többszörös termelésátlagok a bevitt külső erőforrásoknak köszönhetők.

Talál a mondás, miszerint „a mai mezőgazdaság a kőolajból élelmiszert gyárt”. De a „zöld forradalom” elérte a határait. Módszerei szegényítik, sőt pusztítják a talajt és rontják a termelés feltételeit. Ezért a bevitt erőforrásokat növelni kell, de ezzel a termelés már alig nő. A világ gabonataralékai ötödik éve csökkennek, és 2008-ra el is fogyhatnak. Az ideiglenes jó termés ellenére csak kukoricából sikerült tartalékolni. A kb. ötven éve zajló erőteljes öntözés eredményeként a talajvíz szintje erőteljesen csökken.

Az ősmaradványi erőforrások, az olaj, a gáz, a szén olyan mértékben használha-

tók, ahogy nekünk jólesik, de csak addig, amíg van belőlük. Nem megújulóak, egy év alatt annyi kőolajat, földgázt és szénét használunk el, amennyi egymillió év szerves üledékéből képződik. Amint az ősmaradványi erőforrások apadni kezdenek, akkor a világ megnövekedett lakosságának nem lesz mit ennie. Az Észak-Koreát sújtó éhínség jól példázza ezt. Az ország mezőgazdaságát az olcsó szovjet olaj és a az olcsó kínai földgáz és műtrágya éllette. A Szovjetunió szétesése után nemcsak az orosz, hanem a kínai szállítások is megszűntek. A termésátlagok emiatt nagyot estek és kitört az éhezés. Az eredetileg 23 millió lakos közül 2000-re már 4 millió ember halt éhen, és jelenleg 7-8 millióan állhatnak az éhhalál határán.

A világ olaj- és gázkészleteinek szűkösségei most válnak észlelhetővé. Előrejelzések szerint a világ olajtermelése pár évi ingadozást követően 2008-tól kezdve évi 2%-kal csökkenni fog. 2003. óta az észak-amerikai földgáztermelés megállíthatatlanul és gyorsan csökkenni kezdett, csővezetéken keresztül nincs honnan gázt bevenniük. 2004 decemberében jelentették be Oroszországban, hogy meglehet, 2010 után már nem tudnak külföldre olajat és gázt szállítani. A túlnépesedő szegény országok a „zöld forradalom” kifulladásá és az olajárak emelkedése miatt hamarosan, egy-három évtizeden belül Észak-Korea sorsára juthatnak. Az éhező emberek könnyebben válhatnak járványok áldozataivá.

Dr. Végh László

**„A VILÁG EGY KOPOTT SZEKÉR,
HALADNA, DE NEM MESSZE ÉR”**

(Arany János: A világ, részlet)

Amikor csak tehetem visszaszököm a múltba, hogy találkozzak Veled az emlékeink biztonságot nyújtó fedezőkei mögött, ahol nem lelhet ránc senki, mert csak mi tudjuk hol találhatók és akkor nagyon jó ismét együtt lennünk emléktől-emlékig vándorolva, csak éppen nem érem be ennyivel, mert maradni szeretnék a kezembe kapaszkodva amíg én is emlékké válok mindenki számára, de ez csak a képzelet szintjén működik előbb-utóbb fel kell ocsúdnom és visszatérni a jelenbe, tenni-venni úgy mintha élnék és várni újabb találkákra az emlékek mögött, hiszen ott gyanútlanul szerethetjük egymást, még mit sem sejtve a jövőről és ez az ingajarat oda-vissza, érzem, hogy mindig így lesz, örökké útra készen a valóságból feléd, hogy végül már magam se tudjam, hol is vagyok otthon, hol is tartom nyilván a létezésem.

Tóth-Máté Miklós

Karácsonyi gyermekműsor

Segédlelkész vizsga után (5.)

...és ami mindezt megelőzte

Lente Boglárka egyházközösségünk korábbi gondnokának lánya, gyülekezeti tagunk, jelenleg Hajdúszovátán szolgál.

A teológiai tanulmányaikat a hallgatók általában az Istenért végzett szolgálat lelkesedésével és tüzével kezdik. A tapasztalat azonban azt mutatja, hogy ez a lelkesedés és tűz idővel alábbhagy, megtörik. A kérdés csak az, hogy kinél mikor jön el ez a pillanat, és meddig tart. Nincs ez másként azokkal sem, akik csak a Kollégium épületén belül változtatnak helyet, tudniillik a Gimnáziumból átmennek a Teológiára. Velem is hasonlóképpen történt. Valószínűleg ezért lehetséges, hogy életemre, gondolkodásomra sokkal nagyobb hatással volt mindaz, amit a Teológián kívül láttam és tapasztaltam.

Ezen a ponton több mindent meg lehet említeni, így például a Magyar Evangéliumi Keresztyén Diákszövetség Kossuthos Diákkörét, aminek több éven keresztül tagja voltam, majd két évig vezetője is. Jó volt komoly hívő egyetemistákkal találkozni. Itt tanulhattam meg azt a fajta alázatot, hogy nemcsak a Teológián gondolkodnak Isten dolgairól. Ezeknek a diákoknak éppen úgy áthatja mindennapjaikat keresztyén voltuk, mint a teológusoknak.

A másik ilyen döntő fontosságú eseménye az életemnek az Ausztriában töltött 10 hónap volt. Három év tudományos tevékenység után elmentem egy keresztyén konferencia-központba WC-t takarítani, szobákból szemetet gyűjteni. Mikor mire volt szükség, vagy mire osztottak be. Ez alatt az év alatt megpróbáltam nem kimutatni, hogy „azért én nem vagyok akárki,

mert már elvégeztem három évet a Teológián”. Nehéz lenne röviden összefoglalni mindazt, amit ott tanultam az emberek szolgálatáról, a szükségek meglátásáról, a közösségről és az abban való életről.

A harmadik jelentős dolog, amit kiemelnék, ötödéven történt. Kimerészkedtem a „bűnös világba”, és fél éven keresztül diákként dolgoztam. Kipróbáltam, hogyan állom meg a helyemet egy olyan helyzetben, amit soha nem próbáltam. Hogyan tudok kapcsolatot teremteni olyan emberekkel, akiknek gyökeresen más az érdeklődésük. Nem utolsó sorban pedig hogyan lehet megtörni a csendet, ami rendszerint akkor jelentkezett, mikor bejelentettem, hogy a Teológián tanulok, és végzettségem szerint lelkész leszek.

Úgy gondolom, ötödév végére eljutottam oda, hogy nagyjából tisztában vagyok a képességeimmel. Tudom, mi az, amit szívesen csinállok, és ezek alapján mi lenne az a szolgálat, amit Isten rám bízott. A szomorú tény az, hogy ehhez hat évre volt szükség, és rengeteg gyötrelmem és kínlás előzte meg. Úgy gondolom, ennek egy részét meg lehetett volna spórolni azzal, ha már ezzel a tudással (magamról és szolgálatomról) kezdem el a Teológiát, és a bennem kialakult szolgálatra készülve töltöm el az öt évet. Egy 18 éves fiatal azonban ritkán van ezzel tisztában.

Nem bántam meg, hogy így történtek a dolgok, és hiszem, Isten akarata volt. Ennek ellenére, ha újra kezdhetném, valószínűleg nem mennék érettségi után rögtön Teológiára. Mindazonáltal bízom Istenben, aki a rosszat is képes jóra fordítani, hogy botladozásaim ellenére is az Ő útján vezet.

Lente Boglárka

B.Ú.É.K.

Boldog új évet kívánok! A B.Ú.É.K. rövidítés ezt jelenti, de van egy „keresztyén” értelmezése is: Bízd újra életed Krisztusra! Erre is szeretettel biztatok mindenkit ebben az évben is!

Szilveszterkor, újévkor szokás az, hogy átgondoljuk egy kicsit az elmúlt év eseményeit, és eltervezzük, mit teszünk az elkövetkező esztendőben. Feltérképezzük, hogy mi volt jó, mi nem volt jó, mit kellene másként tenni. Mi vár ránk az új évben, és hogyan tudunk előkészülni ezekre az eseményekre. Hasznos dolog leltárt készíteni a múltból, és tervet a jövőre vonatkozóan. Vannak váratlan események is, amelyekre nem számítunk, és mégis meg kell oldani. Számvetéseinkben vajon gondolunk-e Jézusra? Gondolunk-e arra, hogy mindazért a sok jóért, ami történt velünk, neki tartozunk hálával. Megköszönjük-e? Gondolunk-e arra, hogy a most kezdődő évet tőle kérjük el, és az ő kezébe helyezzük? Jó lenne, ha elgondolkodnánk ezeken, így bíznanánk életünket újra Krisztusra.

Játék a szavakkal:

Próbáljatok gyűjteni olyan egyszerű szavakat, amelyek keresztyén szellemű tanácsok, fohászok, ígéretek rövidítései lehetnek! Példák:

T.E.J.: Támaszkodj engedelmesen Jézusra!
B.A.B.: Bízz Atyádban bátran!
T.E.A.: Tekints engedelmesen Atyádra!
S.A.S.: Siess Atyám, segíts!
B.A.K.I.: Boldog, akit Krisztus igazgat.
B.Ú.: Bízál az Úrban!
O.V.I.: Oltalmam, váram az Isten.
B.I.T.: Bízd Istenre terveidet!

Az év kezdetén az is szokás, hogy az emberek fogadalmakat tesznek. „Ebben az évben nem dohányzom” – próbálja néhány felnőtt megfogadni. A gyerekek milyen fogadalmakat tehetnek? Korábban fogok lefeküdni, gondozom a virágjaimat, minden este tornázom, matekból feljövök négyesre, lefogyok 3 kilót, stb. Olyan fogadalmat vajon tesz-e valaki, hogy járni fogok hittanra, templomba, olvasni fogom a Bibliát? Milyen jó lenne, ha megfogadnánk, és meg is valósítanánk azt, hogy többet foglalkozunk azzal, hogy mit mond nekünk Isten a Biblián keresztül. Mit akar, hogy cselekedjünk? Merre vezet? Egy rövidítés segítségével eligazodhatunk különböző helyzetekben: M.T.J., azaz „Mit tenne Jézus?” Ha nem tudjuk, hogy egy dolog helyes-e vagy nem, megtegyük-e vagy sem, elég csak feltenni magunkban a kérdést: Mit tenne Jézus ebben a helyzetben? Ha ezt átgondoljuk, akkor el tudjuk dönteni, hogy az a dolog helyes, vagy nem, megtegyük-e vagy sem.

D.A.L.: Dicsérd Atyádat lélekben!
K.Ö.SZ.: Krisztus örökké szeret.
H.A.N.G.: Hagyd Atyádra napi gondjaidat!
K.É.R.: Krisztus életed reménye.
É.V.A.: Életedet vidd Atyádhoz!
I.B.I.: Irgalmadban bízom, Istenem.
B.E.A.: Bízál engedelmesen Atyádban!

Márta néni

**„Más alapot senki sem vethet a meglevőn kívül,
amely a Jézus Krisztus” (1Kor 3,11)**

Hírek

♦ **Egyetemes Imahét** január 16-23, minden este 5 órakor:

16. vasárnap: *Görög Katolikus Templom*, Dr. Kustár Zoltán ref. lelkész, egyetemi docens.

17. hétfő: *Evangélikus Templom*, Marincsák László g.kat egyetemi lelkész.

18. kedd: *Mester utcai Ref. Templom*, Tari Zsolt r.kat. püspöki titkár.

19. szerda: *Szent Anna rk. Székesegyház*, Dr. Bölcskei Gusztáv ref. püspök.

20. csütörtök: *Baptista Imaház*, Dr. Fekete Károly ref. lelkész, rektor.

21. péntek: *Kossuth utcai Ref. Templom*, Balogh Barnabás baptista lelkész.

22. szombat: *Szent László r.kat. Templom*, Réz-Nagy Zoltán evangélikus lelkész.

23. vasárnap: *Nagytemplom*, Dr. Bosák Nándor r.kat. püspök.

♦ **Családi istentisztelet** lesz jan. 30-án vasárnap délután 3 órakor hittanosoknak és szüleiknek a templomban.

♦ **Gyülekezeti többgenerációs nagytáborunk** Sátoraljaújhelyen lesz július 11. hétfő reggeli indulással – július 17. vasárnap esti hazaérkezéssel.

Részletes információ a februári számban jelenik meg.

Zenés áhítat

(vasárnaponként 5 órakor)

Jan. 16. Domány Rita orgonál.

Jan. 23. Tokos Zoltán gitározik, Szabó András orgonál.

Jan. 30. Jakab Enikő orgonál.

Febr. 6. Farkas Alíz orgonál.

Febr. 13. Csorba Gergő gitározik.

1% + 1%

Az **egyik 1%** átutalásához *Református Egyházunk* technikai száma: **0066**.

A **másik 1%** átutalásához „*Alapítvány a Debrecen-Nagygyerdei Egyházközségért és Ifjúságáért*” adószáma: **18545269-1-09**.

Információ

Gyülekezeti honlapunk címe, melyen a Szivárvány is megtalálható:

www.refnagygyerdo.hu

Kórházlelkészek:

Kenézy Kórház – 511-777/1943

A városi református **Méliusz Rádió** a 88 MHz-en az URH sávban fogható

Szivárvány –
a Debrecen-Nagygyerdei Református Egyházközség hírlevele
4032 Debrecen, Bolyai u. 25. Telefon: (52) 410-811
Felelős kiadó: Püski Lajos, lelképásztor
Fejlesztő: Betűvető Bt. Tördelés: Bene Lászlóné
Nyomda: REXPO Kft. Készült 600 példányban
13. évfolyam 1. szám, megjelenik havonta
Egyházközségünk számlaszáma: 11738008-20012917